ปีที่ 29 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2566 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

Developing A School Curriculum Management Manual Educational Innovation Area Eastern Special Economic Development Zone

วัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง*

Wacharapatr Techawattanasiridumrong

Received : February 28, 2022

Revised : June 30, 2022

Accepted : July 8, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 2) พัฒนาและประเมินความเหมาะสมของคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และ 3) ศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จาก 5 โรงเรียน จำนวน 459 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 65 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกสุ่มแบบมีระบบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถาม 2) แบบประเมินคุณภาพของคู่มือ และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ การวางแผนงานวิชาการ การบริหารหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การจัดสื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน และการนิเทศงานวิชาการ 2) ผลการพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คำชี้แจงการใช้คู่มือ 2) เนื้อหาและกิจกรรม 3) ขั้นตอนวิธีการ 4) สื่อ วัสดุและอุปกรณ์ และ 5) การวัดและประเมินผล ส่วนความเหมาะสมของคู่มือโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.29 3) ผลการประเมินความพึงพอใจต่อคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50

คำสำคัญ : คู่มือการบริหารจัดการหลักสูตร / พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา / เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

*อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
Lecturer in Curriculum and Instruction in Faculty of Education, Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University e-mail: ananxisu163@gmail.com

Vol.29 No.3 July - September 2023 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the condition of curricula management of schools in educational innovation areas; 2) to develop and verify the appropriateness of curriculum management manuals of schools in educational innovation areas; and 3) to study the satisfaction in using the curriculum management manuals of schools in educational innovation areas. School of Education Innovation Area the population used in the research were teachers and educational personnel. Under the Office of Secondary Education Service Area, Chon Buri, Rayong from 5 schools, totals 459 people. The sample used in the research was 65 teachers, obtained by systematic random selection. The research instruments were 1) questionnaire 2) manual quality assessment form and 3) satisfaction assessment form. The statistics used to analyze the data were mean and standard deviation. The results of the study were as follows: 1) The results of a study on the condition of curricula management of schools in educational innovation areas Overall, it's at a high level. In order of the aspects with the highest average to the lowest mean, i.e. academic planning course administration teaching management teaching media arrangement Teaching and Evaluation and academic supervision 2) The results of the development of the curriculum management manual of schools in educational innovation areas consisted of 5 components: 1) instructions for using the manual 2) content and activities 3) algorithms 4) media, materials and equipment and 5) Measurement and evaluation section suitability of the manual Overall, it is appropriate at a high level. The mean was 4.43, the standard deviation was 0.29. 3) The satisfaction assessment of the curriculum management manual of schools in educational innovation areas found that the overall level was at a high level. The mean is 4.53 and the standard deviation is 0.50.

Keywords : Course Management Manual / Educational Innovation Area / Eastern Special Economic Development Zone

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาคือรากฐานสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 261 กำหนดให้มีคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระเพื่อดำเนินการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะและร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องใน

ปีที่ 29 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2566 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การปฏิรูปการศึกษาซึ่งปัจจุบันคือ “คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา” ได้ดำเนินการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา จำนวน 7 ประเด็น การปฏิรูปการศึกษาซึ่งหนึ่งในประเด็นที่สำคัญในการปฏิรูปการศึกษาคือ ประเด็นที่ 6 การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ได้กำหนดให้มี “พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา” ขึ้น โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของชุมชน พื้นที่และมีการเรียนรู้และขยายผลของนวัตกรรมที่ได้จากพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสู่การจัดการศึกษาในพื้นที่อื่นๆ (Office of the Basic Education Commission, 2019, p.9)

พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา คือพื้นที่การศึกษาที่ได้รับการประกาศตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 ให้เป็นพื้นที่สำหรับการทดลองนวัตกรรมการศึกษา โดยให้อำนาจแก่สถานศึกษาในการบริหารงานได้อย่างอิสระและจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยมีหน่วยงานส่วนกลางให้การสนับสนุนทั้งในด้านทรัพยากรและกลไกการหนุนเสริมแก่โรงเรียนในพื้นที่อย่างเหมาะสมผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของพื้นที่ (Jitchuan Suangkhawatin & Chumpong, 2019, pp.11-12) โดยมีหลักการสำคัญดังนี้ 1) กระจายอำนาจให้โรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษาต่าง ๆ มีอิสระในการบริหารจัดการหลักสูตร บุคลากรและการจัดการเรียนการสอนได้เองให้โรงเรียนและพื้นที่สร้างหลักสูตรที่เหมาะสมกับท้องถิ่นได้โดยยังสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางที่สำคัญ 2) เป็นพื้นที่สำหรับทดลองนวัตกรรมการศึกษาแบบใหม่ตามแนวทางการจัดทำพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ดังนี้ (2.1) ใช้หลักสูตรสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 ตามบริบทพื้นที่ (2.2) จัดหาสื่อการสอนรูปแบบใหม่ (2.3) สร้างภาคีร่วมพัฒนาบุคลากรในพื้นที่ (2.4) การสอบและการประเมินผลต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนา และ(2.5) การบริหารจัดการช่วยลดภาระโรงเรียน

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกของประเทศไทย ซึ่งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกตั้งอยู่ในยุทธศาสตร์ที่ดีที่สุดของภูมิภาคอาเซียนสามารถเชื่อมโยงไปยังประเทศจีนและอินเดีย ที่มีประชากรจำนวนมากและมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลประชาชาติ (GDP) ของภูมิภาคเอเชียและประเทศแถบแปซิฟิค คิดเป็น 1 ใน 3 ของมูลค่า GDP ของโลก นอกจากนี้ 3 จังหวัด ภาคตะวันออก (จังหวัดฉะเชิงเฉรา ชลบุรี และระยอง) ยังเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศ ได้แก่ อุตสาหกรรมปิโตรเคมี อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนและมีความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ ประกอบด้วย ท่าเรือพาณิชย์แหลมฉบัง ท่าเรืออุตสาหกรรมมาตาพุด ทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง (มอเตอร์เวย์) รถไฟทางคู่และสนามบินอู่ตะเภา มีเมืองพัทยาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับโลก รวมทั้งยังมีพื้นที่เพียงพอสำหรับรองรับการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมจึงสามารถพัฒนาต่อยอดสู่การเป็น “ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก” (Eastern Economic Corridor: EEC) เพื่อให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจชั้นนำของเอเชียที่จะสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศรวมทั้งการยกระดับคุณภาพชีวิตและรายได้ของประชาชน (Office of the National Economic and Social Development Board, 2017, p.18)

Vol.29 No.3 July - September 2023 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจที่สำคัญของการบริหารโรงเรียนตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติการประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและจัดการ หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินผล รวมทั้งปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ (Chamchoi, 2018, p.16)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เล็งเห็นความสำคัญของระบบการบริหารจัดการงานวิชาการของสถานศึกษาและมุ่งพัฒนาประเด็นดังนี้ 1) หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนเกิดเครียด ผู้เรียนเรียนเยอะ ผู้เรียนไม่มีความสุขในการเรียนรู้และผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เนื้อหาสาระการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงและกระบวนการเรียนรู้ 2) การผลิตและพัฒนาครู พบว่า ครูผู้สอนไม่ครบชั้นเรียน ครูผู้สอนสอนไม่ตรงสาขาวิชาเอก ภาระงานสอนของครูผู้สอนเยอะ ครูผู้สอนขาดขวัญและกำลังใจ 3) การทดสอบ การประเมิน การประกันคุณภาพและการพัฒนามาตรฐานการศึกษา พบว่า การประเมิน ซึ่งครูผู้สอนไม่นำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมาเป็นตัวชี้วัดหลักในการเลื่อนวิทยาฐานะและพิจารณาความดีความชอบ ระบบการศึกษาต่อในแต่ละระดับ ความสามารถเลื่อนชั้นได้ทั้งที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ระบบรับตรงหรือการเก็บหน่วยกิตในขณะที่ยังไม่จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน การประเมินไม่ตอบโจทย์ในเรื่องของการวัดด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามที่หลักสูตรกำหนด (Ministry of Education, 2017, p.36)

จากเหตุผลและความเป็นมาดังกล่าวประกอบกับการบริหารจัดการหลักสูตรในด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นงานที่สำคัญและเป็นหัวใจในการขับเคลื่อนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยให้ความสนใจที่จะพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการบริหารจัดการหลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากที่สุด สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายและประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

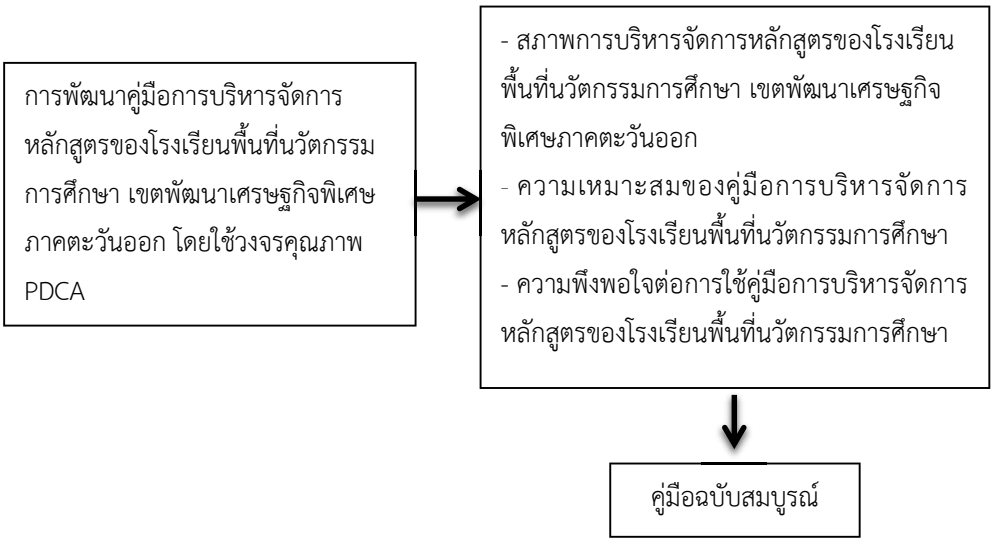
1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ปีที่ 29 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2566 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

2. เพื่อพัฒนาและประเมินความเหมาะสมของคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ปีการศึกษา 2564 จาก 5 โรงเรียน ที่เป็นโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จำนวน 459 คน ได้แก่ โรงเรียนสุนทรภู่พิทยา โรงเรียนบ้านค่าย โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา โรงเรียนระยองวิทยาคมปากน้ำ และโรงเรียนวังจันทร์วิทยา

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

2.1 กลุ่มที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 65 คน ซึ่งผู้วิจัยทำการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) คือ การหาช่วงของการสุ่มคำนวณจากขนาดประชากรหารด้วยขนาดกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 459÷65=7 หมายถึง จัดเรียงโดยคละรายชื่อกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักโดยเรียงลำดับที่ 1-459 หลังจากนั้นผู้วิจัยทำการเลือกสุ่มทุกๆ ลำดับที่ 7 จนครบ 65 คน เพื่อใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการสอบถามข้อมูลเชิงลึก (Office of the Basic Education Commission, 2019)

Vol.29 No.3 July - September 2023 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

2.2 กลุ่มที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน จาก 5 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำนวน 5 คน โรงเรียนละ 1 คน ได้มาโดยการเลือกสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ฉบับ ดังนี้

1. แบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

1.2 สร้างแบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนงานวิชาการ 2) ด้านการบริหารหลักสูตร 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน 5) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน และ6) ด้านการนิเทศงานวิชาการ รวม 30 ข้อ

1.3 นำแบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประเมินคุณภาพของเครื่องมือ พบว่า มีค่า IOC เท่ากับ 1.00

2. แบบประเมินคุณภาพความเหมาะสมของคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

2.2 สร้างแบบประเมินคุณภาพความเหมาะสมของคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านรูปแบบของคู่มือ 3) ด้านการใช้ภาษา 4) ด้านการออกแบบ 5) ด้านรูปเล่ม 6) ด้านประโยชน์จากการนำคู่มือไปใช้ และ7) ด้านความเป็นไปได้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน

2.3 นำแบบประเมินคุณภาพความเหมาะสมของคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประเมินคุณภาพ พบว่า มีค่า IOC เท่ากับ 1.00

3. แบบประเมินความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

3.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ปีที่ 29 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2566 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

3.2 สร้างแบบประเมินความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านรูปเล่ม 2) ด้านเนื้อหาของคู่มือ และ3) ด้านการนำไปใช้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน

3.3 นำแบบประเมินความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประเมินคุณภาพ พบว่า มีค่า IOC เท่ากับ 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขั้นการวางแผน (Plan)

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 นำแบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ไปเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 65 คน

1.3 นำผลที่ได้จากการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามมาวิเคราะห์ผล เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ต่อไป

2. ขั้นการปฏิบัติ (Do)

2.1 พัฒนาคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ดังนี้

2.1.1 กำหนดองค์ประกอบของคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คำชี้แจงการใช้คู่มือ 2) เนื้อหาและกิจกรรม 3) ขั้นตอนวิธีการ 4) สื่อ วัสดุและอุปกรณ์ และ5) การวัดและประเมินผล โดยแต่ละองค์ประกอบจะมีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน

2.1.2 นำคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประเมินความเหมาะสมด้วยแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

3. ขั้นการติดตามประเมินผล (Check)

ผู้วิจัยนำคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ที่ผ่านการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ ไปให้กลุ่มตัวอย่างทดลองใช้คู่มือฯ ได้แก่ ครูผู้สอน จาก 5 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำนวน 5 คน หลังจากนั้นผู้วิจัยทำการสอบถามความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ

Vol.29 No.3 July - September 2023 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

4. ขั้นการปรับปรุงแก้ไข (Act)

ผู้วิจัยทำการปรับปรุงคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ให้สมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้นำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และแบบประเมินความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

2. ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่

2.1 ผลการสอบถามสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ผู้วิจัยนำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ผู้วิจัยนำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอนต่อการใช้คู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ผู้วิจัยนำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยภาพรวม

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการวางแผนงานวิชาการ	4.25	0.57	มาก
2. ด้านการบริหารหลักสูตร	4.21	1.19	มาก
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.19	0.61	มาก
4. ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน	4.19	0.54	มาก
5. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน	4.12	0.59	มาก
6. ด้านการนิเทศงานวิชาการ	4.05	0.58	มาก
รวม	**4.17**	**0.55**	**มาก**

ปีที่ 29 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2566 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงตามลำดับคือ ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน และด้านการนิเทศงานวิชาการ ตามลำดับ

ส่วนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ มีประเด็นที่นำมาเสนอดังนี้

1. ครูผู้สอนบางส่วนให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า “ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตามงานวิชาการของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง”

2. ครูบางส่วนให้ข้อเสนอแนะว่า “โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ควรมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น”

3. ครูบางส่วนให้ข้อเสนอแนะว่า “โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ควรมีการพัฒนาสมรรถนะเฉพาะของผู้เรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก”

2. ผลการพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พบว่า คู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษามีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คำชี้แจงการใช้คู่มือ 2) เนื้อหา/กิจกรรม 3) ขั้นตอนวิธีการ 4) สื่อ วัสดุและอุปกรณ์ และ5) การวัดและประเมินผล ส่วนผลการประเมินคุณภาพความเหมาะสมของคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมของคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยภาพรวม

รายการ	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
1. ด้านเนื้อหา	4.24	0.53	มาก
2. ด้านรูปแบบของคู่มือ	4.42	0.35	มาก
3. ด้านการใช้ภาษา	4.46	0.33	มาก
4. ด้านการออกแบบ	4.58	0.41	มากที่สุด
5. ด้านรูปเล่ม	4.29	0.47	มาก
6. ด้านประโยชน์จากการนำคู่มือไปใช้	4.50	0.35	มากที่สุด
7. ด้านความเป็นไปได้	4.49	0.31	มาก
รวม	**4.43**	**0.29**	**มาก**

Vol.29 No.3 July - September 2023 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

จากตารางที่ 2 พบว่า การประเมินคุณภาพความเหมาะสมของคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงตามลำดับคือ ด้านการออกแบบ ด้านประโยชน์จากการนำคู่มือไปใช้ ด้านความเป็นไปได้ ด้านการใช้ภาษา ด้านรูปแบบของคู่มือ ด้านรูปเล่ม และด้านเนื้อหา ตามลำดับ

ส่วนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ มีประเด็นที่นำมาเสนอดังนี้

1. ครูผู้สอนบางส่วนให้ข้อเสนอแนะว่า “ด้านความเป็นไปได้ โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนทุกคนได้รับรู้ตามแนวทางของคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน

2. ครูผู้สอนบางส่วนให้ข้อเสนอแนะว่า “ด้านรูปเล่ม ควรจัดวางลำดับเนื้อหาให้มีความเสมอกันและทำให้รูปเล่มกระชับกว่านี้”

3. ครูผู้สอนบางส่วนให้ข้อเสนอแนะว่า “ด้านเนื้อหา ควรใส่เนื้อหาในแต่หน่วยการฝึกอบรมให้มีความเหมาะสมกว่านี้ เพราะเวลานำไปใช้ครูผู้สอนของแต่ละโรงเรียนมีบริบทด้านความรู้ความเข้าใจที่ต่างกันและโรงเรียนในพื้นที่ก็มีบริบทที่แตกต่างกันออกไป”

3. ผลการใช้คู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยภาพรวม

รายการ	$\overline{X}$	S.D	แปลผล
1. ด้านรูปเล่ม	4.46	0.32	มาก
2. ด้านเนื้อหาของคู่มือ	4.56	0.33	มาก
3. ด้านการนำไปใช้	4.56	0.40	มาก
รวม	**4.53**	**0.50**	**มาก**

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูผู้สอนมีความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเรียงลำดับคือ ด้านการนำไปใช้ ด้านเนื้อหาของคู่มือ และด้านรูปเล่ม ตามลำดับ

ส่วนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ มีประเด็นที่นำมาเสนอดังนี้

1. ครูผู้สอนบางส่วนให้ข้อเสนอแนะว่าคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ควรแบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนๆ และเหมาะสมกับระยะเวลา

ปีที่ 29 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2566 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

2. ครูผู้สอนบางส่วนให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักรู้ให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ให้เกิดความชัดเจนในนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัด

3. ครูผู้สอนบางส่วนให้ข้อเสนอแนะว่าคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ควรนำไปใช้ในการขยายผลในแนวทางปฏิบัติกับโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาอื่น ๆ ให้เป็นทิศทางเดียวกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวางแผนงานวิชาการ เนื่องจากโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษามีการวางแผนงานวิชาการเป็นไปตามแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสอดคล้องกับแผนงานวิชาการของโรงเรียนที่เขียนไว้ในแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน จึงทำให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายที่วางแผนไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mekdee & Siputta (2022, pp.160-173) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ได้ข้อค้นพบว่า 1) สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา และ 2) แนวทางบริหารหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า มีแนวทางสำคัญประกอบด้วย ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3 แนวทาง ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 3 แนวทาง ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 4 แนวทาง ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา 4 แนวทาง และด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3 แนวทาง ส่วนงานวิจัยของ Janpanya, Promta & Suikraduang (2020, pp.41-48) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มหาสารคาม ได้ข้อค้นพบว่า 1) รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มหาสารคาม ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ PHD FIT Model : Plan (การวางแผน) Human (ความพร้อมของบุคลากร) Do (การทำหลักสูตร) Formation (การสร้างรูปแบบการใช้หลักสูตร) Implement (การดำเนินการจัดการเรียนรู้) และ Test (ตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม ประเมินผล) และ 2) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มหาสารคาม ตามรูปแบบ พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.98 ผู้บริหารโรงเรียน ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการเพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนระดับมาก

Vol.29 No.3 July - September 2023 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ค่าเฉลี่ย 4.42 ผู้บริหารโรงเรียน ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าควรให้ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการจึงจะส่งผลให้ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้และส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phosai (2021, pp.22-31) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการหลักสูตรการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม เขต 9 : กรณีศึกษาสถานการณ์โควิด 19 ได้ข้อค้นพบว่า 1) ประสิทธิภาพการจัดการหลักสูตรการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก 2) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาฯ อยู่ในระดับมาก 3) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาฯ มีความสัมพันธ์ระดับสูงในทิศทางบวกกับประสิทธิภาพการจัดการหลักสูตรการเรียนรู้ และ 4) แนวทางการพัฒนาการจัดการหลักสูตรการเรียนรู้ คือควรทำการประเมินและวิเคราะห์ความเสี่ยงและอาจใช้เครื่องมือการจัดการคุณภาพทั้งองค์กร (TQM) การจัดการด้วยวงจรเดมมิ่ง (PDCA) เข้ามาดำเนินการ

2. ผลการพัฒนาและประเมินความเหมาะสมของคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พบว่า คู่มือฯ มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คำชี้แจงการใช้คู่มือ 2) เนื้อหาและกิจกรรม 3) ขั้นตอนวิธีการ 4) สื่อ วัสดุและอุปกรณ์ และ 5) การวัดและประเมินผล ส่วนความเหมาะสมของคู่มือฯ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการออกแบบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีการออกแบบหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เป็นไปตามกระบวนการและขั้นตอนที่วางแผนไว้ในแผนงานวิชาการของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ จึงส่งผลให้ครูผู้สอนมีความมั่นใจในการนำไปสู่การปฏิบัติและส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Samathi, Uttayotha & Khampan (2018, pp.149-165) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ข้อค้นพบว่า 1) องค์ประกอบของคู่มือมีองค์ประกอบ ได้แก่ ตอนที่ 1 แนวทางการดำเนินการจัดการศึกษา ตอนที่ 2 แนวทางการจัดโครงสร้างหลักสูตร ตอนที่ 3 แนวทางการจัดการเรียนการสอน และ2) ประสิทธิภาพของคู่มือมีเนื้อหาเข้าใจง่ายเนื้อหาสาระเหมาะสมครอบคลุม สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งอธิบายบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานของครูผู้สอน นักเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน สำหรับเครื่องมือและแบบฟอร์ม มีการจัดทำรายละเอียดเป็นขั้นตอนเหมาะแก่การนำไปใช้งานเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการตามบริบทในสถานศึกษา ส่วนงานวิจัยของ Putkum (2021, pp.243-259) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่จังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี ได้ข้อค้นพบว่า หลักสูตรที่สถานศึกษานำมาใช้ในการเรียนการสอนควรเป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เมื่อเป็นเช่นนี้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรจึงต้องเป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยกเว้นจุดมุ่งหมายของแต่ละสาระเท่านั้นที่สถานศึกษาสามารถกำหนดได้เอง โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรกลุ่มสนทนาเห็นว่าควรเป็นแบบเดียวกันกับเนื้อหาของหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ส่วนรายละเอียดของแต่ละสาระสถานศึกษาจะต้องปรับให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ปีที่ 29 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2566 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Khanom, Pechrpuang & Jaroensook (2021, pp.166-178) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาคู่มือครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ข้อค้นพบว่า ผลการพัฒนาคู่มือครูมีองค์ประกอบของคู่มือ ดังนี้ บทที่ 1 บทนำ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบ เนื้อหาของคู่มือ บทที่ 2 คำชี้แจงในการใช้คู่มือ บทที่ 3 ด้านผู้เรียน บทที่ 4 ด้านหลักสูตรและการสอน และดัชนีความสอดคล้องทุกองค์ประกอบมีความสอดคล้องกัน

3. ผลการประเมินความพึงพอใจต่อคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พบว่า ครูผู้สอนมีความพึงพอใจต่อคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 รายการ คือ ด้านเนื้อหาของคู่มือและด้านการนำไปใช้ เนื่องจากครูผู้สอนมีความพึงพอใจด้านเนื้อหาของคู่มือเพราะสามารถทำให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้นหลังได้รับการพัฒนาตามกระบวนของคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ส่วนด้านการนำไปใช้ครูผู้สอนมีความพึงพอใจเพราะสามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานศึกษาของตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Janpanya, Promta & Suikraduang (2020, pp.41-48) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มหาสารคาม ได้ข้อค้นพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการเพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนระดับมากและมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าควรให้ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการจึงจะส่งผลให้ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้และส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Techawattanasiridumrong (2021, p.2) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาคู่มือหลักสูตรโรงเรียนนวัตกรรมการศึกษาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ได้ข้อค้นพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและนักเรียน มีความพึงพอใจต่อคู่มือหลักสูตรโรงเรียนนวัตกรรมการศึกษาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลจากข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้เกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีข้อค้นพบจากประเด็นที่โรงเรียนมีผลการดำเนินงานอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม ได้แก่ ด้านการวางแผนงานวิชาการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผู้ที่สนใจจะนำประเด็นนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนงานวิชาการของโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จได้

2. ผลจากข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้เกี่ยวกับการพัฒนาและประเมินความเหมาะสมของคู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มีข้อค้นพบจากประเด็นด้านการออกแบบและด้านประโยชน์จากการนำคู่มือไปใช้ ผู้ที่สนใจจะนำทั้ง 2 ประเด็น ไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาออกแบบและพัฒนาคู่มือตามองค์ประกอบที่ได้จากข้อค้นพบในงานวิจัย

Vol.29 No.3 July - September 2023 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

3. ผลจากข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้เกี่ยวกับความพึงพอใจการใช้คู่มือการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มีข้อค้นพบจากประเด็นที่ครูผู้สอนมีความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านเนื้อหาของคู่มือและด้านการนำไปใช้ ผู้ที่สนใจจะนำทั้ง 2 ประเด็นไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาเนื้อหาในคู่มือให้มีประสิทธิภาพได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบขนาดโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาพื้นที่อื่นๆ

3. ควรมีการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา เพื่อหารูปแบบที่เป็นเลิศในการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

References

Chamchoi, S. (2018). **Educational Administration in the Digital**. Bangkok : Printing House of Chulalongkorn University. [In Thai]

Janpanya, T., Promta, U. & Suikraduang, A. (2020). A school curriculum administrative management model integrating with principles of sufficiency economy philosophy in schools under the secondary educational service area office 26 mahasarakham. **Journal of Graduate School, 17**(79), 41-48. [In Thai]

Jitchuan Suangkhawatin, S. & Chumpong, C. (2019). **Sandbox Satun. Educational reform innovation**. Bangkok : Chulalongkorn University Printing House. [In Thai]

Khanom, A., Pechrpuang, S. & Jaroensook, N. (2021). Development of A Teacher's Manual in Learning Management according to World-Class Standard School of Schools under The Secondary Educational Service Area Office 11 Surat Thani. **Rajapark Journal, 15**(38), 166-178. [In Thai]

Mekdee, C. & Siputta, T. (2022). A Study of Status and Guideline for Curriculum Management in School under the Secondary Educational Service Area Office Phitsanulok. **Journal of Roi Kaensarn Academi, 7**(4), 160-173. [In Thai]

Ministry of Education. (2017). **Educational reform guidelines of the Ministry of Education**. Bangkok : T.S.B. Products. [In Thai]

Office of the Basic Education Commission. (2019). **Policy and focus of the Ministry of Education**. Bangkok : Ministry of Education. [In Thai]

ปีที่ 29 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2566 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Office of the National Economic and Social Development Board. (2017). **The 20 Year National Strategy (2017-2036)**. Bangkok : Office of the National Economic and Social Development Board. [In Thai]

Phosai, E. (2021). The learning curriculum management in a crisis situation of school administrators under nakhon pathom secondary educational service office 9: a case study of the covid-19 situation. **Journal of Graduate School, 18**(82), 22-31. [In Thai]

Putkum, S. (2021). Development of curriculum management model in educational foundation school within educational area of lopburi, saraburi, and singburi province. **Academic journal Suvarnabhumi Institute of Technology, 7**(1), 243-259. [In Thai]

Samathi, C., Uttayotha, S. & Khampan, B. (2018). The Development of the Manual for Dual Education between Vocational Education and Secondary Education in Sob Moewittayakom School, Mae Hong Son Province. **Journal of Graduate Research, 9**(1), 149-165. [In Thai]

Techawattanasiridumrong, W. (2021). **Development of Curriculum Manual for Educational Innovation Schools in the Eastern Economic Corridor Area**. Phra Nakhon Si Ayutthaya : Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. [In Thai]